

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 24 listopada 2016 r. i poprzedzające je orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności Powiat (...) Wschodni z dnia 10 października 2016 r. w ten tylko sposób, że w pkt IV (czwartym) uznał, że M. W. zalicza się do lekkiego stopnia niepełnosprawności z przyczyn oznaczonych symbolami: 05-R, 07-S i 10-N na stałe (pkt 1), oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt 2).

Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

M. W. jest osobą niepełnosprawną.

Orzeczeniem z dnia 26 września 2014 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) zaliczył go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności o symbolu 05-R 07-S na okres do dnia 26 września 2016 r.

W dniu 10 października 2016 roku (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności Powiat (...) Wschodni wydał orzeczenie, w którym zaliczył wnioskodawcę do lekkiego stopnia niepełnosprawności z przyczyn 05-R 07-S – na stałe.

M. W. w dniu 13 października 2016 r. odwołał się od powyższego orzeczenia.

W dniu 24 listopada 2016 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) wydał sporne orzeczenie.

U wnioskodawcy poza zniesieniem odruchów głębokich z kończyn dolnych w przebiegu polineuropatii w przeprowadzonym badaniu neurologicznym nie stwierdzono innych objawów uszkodzenia układu nerwowego, w szczególności mogących powodować istotne ograniczenia sprawności ruchowej w postaci niedowładów czy porażenia kończyn. Brak zatem podstaw do orzekania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zgodnie z kodem 10-N. Istnieją podstawy do orzeczenia lekkiego stopnia niepełnosprawności zgodnie z kodem 10 – N na stałe.

Wnioskodawca odczuwa bóle kręgosłupa, promieniują one w stronę lewego barku, dolegliwości nasilają się w czasie wysiłku fizycznego. W badaniu wnioskodawcy stwierdzić można długą bliznę i wyczuwalną przepuklinę na przedniej powierzchni brzucha. Obie stopy są płaskie, widoczne jest koślawe zniekształcenie paluchów oraz młotowate zniekształcenie palców obu stóp. W czasie ucisków wyrostków kolczystych kręgów th4-6 pojawił się umiarkowany ból. Odległość podbródek-mostek – 0 cm, odległość palec-podłoga >30 cm i trudna do zmierzenia ze względu na znaczny ból zgłaszany w czasie próby zginania kręgosłupa. Poza ograniczaniem ruchów kręgosłupa szyjnego nie stwierdzono u wnioskodawcy ograniczeń w ruchomości stawów kończyn i kręgosłupa. Wnioskodawca ubiera i rozbiera się samodzielnie.

Ze względu na stan narządów ruchu wnioskodawca winien być zaliczony do osób o lekkim stopniu niepełnosprawności o przyczynie 05-R, stopień niepełnosprawności ma charakter trwały, zaś jego początków nie da się ustalić. Po przeprowadzeniu badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej stwierdzić należy, że stopień naruszenia sprawności organizmu wnioskodawcy uzasadnia zaliczenie go do lekkiego stopnia niepełnosprawności, trwale i na stałe.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie przedstawionej dokumentacji medycznej oraz na podstawie opinii biegłych ortopedy, neurologa i chirurga naczyniowego. Sporządzone w niniejszej sprawie opinie – w ocenie Sądu meriti - cechują się spójnością, logicznością i analitycznością wywodów, zostały przygotowane przez

lekarzy specjalistów będących biegłymi sądowymi z wieloletnim doświadczeniem zawodowym, dającymi rękojmię sporządzenia opinii zgodnie z zasadami sztuki.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że odwołanie jest zasadne częściowo i skutkuje zmianą zaskarżonych orzeczeń Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) i (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności poprzez zaliczenie wnioskodawcy do lekkiego stopnia niepełnosprawności także z przyczyny oznaczonej symbolem 10-N, na stałe.

Sąd ten wskazał, że zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 z późn. zm.) do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Natomiast stosownie do treści art. 4 ust. 2 przywołanej wyżej ustawy, do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej

Sąd meriti podniósł, że wobec wnioskodawcy zostało wydane orzeczenie przez (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, które zostało podtrzymane przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...).

Wyjaśnił, że stan zdrowia wnioskodawcy został ustalony na podstawie opinii powołanych w sprawie biegłych, którzy zgodnie i jednoznacznie wskazali, iż dolegliwości odwołującego oraz stopień ich nasilenia uzasadniają zaliczenie M. W. do lekkiego stopnia niepełnosprawności. W przypadku opinii biegłego z zakresu neurologii Sąd ten uznał, iż istnieją podstawy do rozszerzenia przyczyn niepełnosprawności wnioskodawcy o chorobę określoną symbolem 10-N. Biegli również zgodnie uznali, iż niepełnosprawność wnioskodawcy ma charakter stały.

Zdaniem Sądu a quo wnioski opinii wydanych w sprawie w sposób jednoznaczny i kategoryczny oceniają, że wobec wnioskodawcy należało orzec, iż jest on osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim, a nie umiarkowanym. Podkreślił, iż z definicji lekkiego stopnia niepełnosprawności wynika, że stan ten dotyczy osoby o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, zaś z punktu widzenia oceny medycznej wnioskodawca nie wymaga pomocy osób trzecich.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, iż obok ustalonej przyczyny niepełnosprawności zaliczył wnioskodawcę do lekkiego stopnia niepełnosprawności z przyczyn określonej symbolem 10-N. W związku z powyższymi ustaleniami - na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c - Sąd oddalił odwołanie w zakresie ustalenia, że wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym.

Wnioskodawca złożył od powyższego wyroku apelację zaskarżając orzeczenie w całości. Rozstrzygnięciu temu zarzucił naruszenie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046), poprzez jego niezastosowanie.

Do apelacji ubezpieczony załączył kartę informacyjną leczenia szpitalnego z dnia 3 stycznia 2018 r. z Wojewódzkiego Szpitala (...) w Z. Zakład (...), na podstawie której - w ocenie skarżącego - można uznać, że występuje u niego umiarkowany stopień niepełnosprawności, z uwagi na to, że opisana w tej karcie naruszona u niego sprawność organizmu wymaga pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych. Wskazał, że karta szczegółowo opisuje, z czego wynikają bóle kręgosłupa i w konsekwencji drętwienie kończyn dolnych.

Skarżący wniósł o powołanie biegłego w celu wydania opinii, czy naruszenie sprawności organizmu wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji.

W konsekwencji apelujący wniósł o zmianę lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

Rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd Rejonowy dokonał ustaleń, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa, skutkujących koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Z kolei art. 278 § 1 k.p.c. stanowi, iż dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje w wypadkach, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy wymagane są wiadomości „specjalne”. Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje więc wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości, wykraczająca poza zakres wiadomości przeciętnej osoby posiadającej ogólne wykształcenie. Wobec tego biegłym może być jedynie osoba, która posiada wskazane wiadomości potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego.

W ramach przyznanej swobody w ocenie dowodów – art. 233 k.p.c., sąd I instancji powinien zbadać wiarygodność i moc dowodu z opinii biegłego sądowego dokonując oceny tego dowodu według własnego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (wyrok SN z 2003-10-30 IV CK 138/02 L.). Niemniej jednak polemika z opinią biegłego nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok SN z 2002-01-09 II UKN 708/00 L.).

Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza bowiem przeświadczenie strony, iż fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna.

Dowód z opinii biegłych jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26).

Zdaniem Sądu II instancji niewątpliwie jest, że ocena stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy wymagała wiadomości specjalnych i musiała znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego, nie zaś tylko w subiektywnym odczuciu zainteresowanego rozstrzygnięciem strony.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy podstawą swego rozstrzygnięcia uczynił opinie biegłych lekarzy neurologa, ortopedy i chirurga naczyniowego. Wskazani biegli - w oparciu o dokumentację medyczną zgromadzoną w sprawie oraz przedmiotowe badanie wnioskodawcy - zgodnie stwierdzili, iż ze względu na stan zdrowia ubezpieczonego cechuje go lekki stopień niepełnosprawności. Biegły z zakresu neurologii uznał, iż istnieją podstawy do rozszerzenia przyczyn niepełnosprawności wnioskodawcy o chorobę określoną symbolem 10-N. Biegli również zgodnie uznali, iż niepełnosprawność wnioskodawcy ma charakter stały.

Wobec powyższego, wbrew zarzutom apelacji, wnioskodawca nie spełnia przesłanek kwalifikujących go do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wymagającego czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Uznać zatem należy, że w rozpoznawanej sprawie biegli w sposób logiczny i przekonujący uzasadnili swoje stanowisko wyraźnie stwierdzając, iż u M. W. występuje lekki stopień niepełnosprawności.

Skarżący w apelacji nie przedstawił zaś żadnych uzasadnionych zarzutów, które skutecznie podważyłyby wskazane powyżej ustalenia lekarskie.

Zauważyć należy, iż biegli bezpośrednio odnieśli się do rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń i szczegółowo, spójnie oraz logicznie przedstawili wnioski końcowe.

Powyższe świadczy o tym, że wnioskodawca jedynie w sposób subiektywny - odmiennie niż biegli specjaliści - ocenia swój stan zdrowia, a to w ocenie Sądu Okręgowego nie daje jednak podstaw do ustalenia umiarkowanego stopnia jego niepełnosprawności. To, że strona z nimi się nie zgadza nie znaczy, że opinia jest wybiórcza czy niepełna. Sąd Rejonowy nie miał żadnych zastrzeżeń co do wniosków końcowych opinii biegłych i nie widział potrzeby dalszego prowadzenia postępowania dowodowego, ponieważ dotychczas wydane opinie wyjaśniły istotne okoliczności w sposób wyczerpujący.

Należy wskazać, że biegły w przeciwieństwie do lekarza leczącego nie jest lekarzem prowadzącym, który zleca badania, czy też je wykonuje. Rola biegłego ogranicza się jedynie do oceny stanu zdrowia, głównie na podstawie dokumentacji medycznej przedłożonej przez badanego tj. kart informacyjnych, historii choroby, wyników badań czy też skierowań oraz badania przedmiotowego oraz wywiadu zebranego od pacjenta. Zatem to wnioskodawca - jako zainteresowany aby stan zdrowia został oceniony prawidłowo - winien dołożyć należytej staranności aby przedłożyć całości posiadanej dokumentacji medycznej. W niniejszej sprawie biegli zapoznali się z dokumentacją przedstawioną przez wnioskodawcę i na jej podstawie doszli do konkretnych wniosków orzeczniczych. Jednocześnie wskazać należy, że biegli nie dokonali oceny stanu prawnego a jedynie – zgodnie z zakreśloną przez Sąd tezą dowodową – wskazali do jakiego stopnia niepełnosprawności, z uwagi na rozpoznane schorzenia, wnioskodawca może być zaliczony.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie. Rozważył cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i na jego podstawie trafnie wywiódł, iż wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim, nie zaś umiarkowanym. Natomiast twierdzenia skarżącego, poparte tylko i wyłącznie jego subiektywnym stanowiskiem, iż okoliczności dotyczące stanu zdrowia wyglądały inaczej, jako bezzasadna polemika z opiniami biegłych, nie mogły przynieść spodziewanego przez skarżącego skutku procesowego.

Reasumując, zarzut apelacyjny naruszenia prawa materialnego - art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przez brak ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy, nie jest uzasadniony.

Nie zasługiwał na uwzględnienie również wniosek dowodowy, zgłoszony na etapie postępowania apelacyjnego.

Ubezpieczony złożył wniosek o powołanie kolejnego biegłego w celu wydania opinii, czy naruszenie sprawności organizmu wnioskodawcy wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Do wniosku załączył kartę informacyjną leczenia szpitalnego ubezpieczonego z dnia 3 stycznia 2018 r. z Wojewódzkiego Szpitala (...) w Z. Zakład (...). Zdaniem skarżącego na podstawie tego dokumentu można uznać, że u wnioskodawcy występuje umiarkowany stopień niepełnosprawności, z uwagi na to, że opisana w tej karcie naruszona u ubezpieczonego sprawność organizmu wymaga pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przeprowadzenia postępowania dowodowego poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na wskazaną okoliczność.

W niniejszej sprawie – jak już podkreślono powyżej – opinie biegłych lekarzy, w zakresie oceny stanu zdrowia wnioskodawcy były rzetelne, sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w oparciu o dokumentację lekarską, wywiad i szczegółowe badanie wnioskodawcy. Wynikające z nich wnioski były logicznie i prawidłowo uzasadnione, nadto nie zawierały braków i wyjaśniały wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Należy nadto dodać, że ubezpieczony składając w apelacji wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego powołał się na dokumentację medyczną z dnia 3 stycznia 2018 r., a więc dokumentację powstałą po wydaniu orzeczenia przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 24 listopada 2016 r. i poprzedzające je orzeczenie (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 10 października 2016 r.

Wskazać należy, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wszczynane jest na skutek odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji organu rentowego. Ma ono zatem charakter odwoławczy, a jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem decyzji wydanej przez organ rentowy. Badanie legalności decyzji i orzekanie o niej możliwe jest tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili jej wydawania, zaś postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym ustalenia dokonane przez organ rentowy. Dlatego też ewentualna późniejsza zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego nie jest podstawą do uznania decyzji za wadliwą i jej zmiany.

Sąd nie zastępuje bowiem organu rentowego, lecz jedynie przeprowadza postępowanie kontrolne, sprawdzające legalność decyzji według stanu istniejącego w chwili jej wydania. Postępowanie to ma bowiem charakter odwoławczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. III UK 9/08, LEX nr 494139, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2009 r. I UK 193/08, LEX nr 725014).

Wprawdzie powołane orzecznictwo dotyczy prawa do renty to jednak na zasadzie analogii należy stosować je do ustalenia stopnia niepełnosprawności.

Jeżeli zatem stan zdrowia ubezpieczonego uległ istotnemu pogorszeniu po dniu wydania orzeczenia, ubezpieczony może w każdej chwili złożyć ponowny wniosek o ustalenie wyższego stopnia niepełnosprawności.

W tej sytuacji powyższy wniosek należało pominąć.

Nie zasługuje także na uwzględnienie wniosek postawiony przez pełnomocnika skarżącego na etapie postępowania apelacyjnego, że konieczność czasowej rehabilitacji wnioskodawcy kwalifikuje go jako osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Rehabilitacja nie jest bowiem tożsama z koniecznością pomocy danej osobie w pełnieniu ról społecznych.

Wnioskodawca nie wykazał na etapie postępowania przed Sądem I instancji, że wymaga udzielania mu czasowo pomocy w pełnieniu ról społecznych, a zatem nie spełnił jednej z przesłanek określonej w art.4 ust.2 powoływanej ustawy.

Sam zapis poczyniony na karcie informacyjnej leczenia szpitalnego z dnia 3 stycznia 2018 roku, sprowadzający się do stwierdzenia, że sprawność organizmu wnioskodawcy wymaga pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych nie może stanowić – z przyczyn wyżej opisanych – podstawy do zmiany skarżonego rozstrzygnięcia.

Wyrok Sądu Rejonowego w pełni zatem odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art.385 k.p.c. oddalił apelację, jako bezzasadną.

Przewodniczący: Sędziowie:

K.K.-W.